

Na rokovanie
Národnej rady Slovenskej republiky

I

Podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon z 22. mája 2024, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „schválený zákon“).

Navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) pri opätovnom prerokovaní zákon neprijala ako celok.

II

Schválený zákon bol na rokovanie národnej rady predložený ako vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“). Vláda Slovenskej republiky predložila návrh zákona národnej rade aj s návrhom na skrátene legislatívne konanie, v ktorom sa, okrem iného, uvádza: *„Návrh zákona reaguje na potrebu sprehľadnenia krajiny, čo možno považovať za významné preventívne opatrenie na zníženie nebezpečných stretov človeka s medveďom. ... Ďalej návrh zákona reflektuje na potrebu zníženia značných hospodárskych škôd spôsobovaných raticovou zverou na poľnohospodárskych plodinách a ovocných sadoch, ako aj potrebu udržiavania pasienkov a charakteristického vzhľadu krajiny.“* Na záver návrhu na skrátene legislatívne konanie sa konštatuje možné ohrozenie bezpečnosti obyvateľstva a vzniku značných hospodárskych škôd. Národná rada prerokovala schválený zákon v skrátene legislatívnom konaní.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v § 89 ods. 1 ustanovuje, že za mimoriadnych okolností, keď môže dôjsť k ohrozeniu základných práv a slobôd alebo bezpečnosti alebo ak hrozia štátu značné hospodárske škody, národná rada sa môže na návrh vlády Slovenskej republiky uznieť na skrátene legislatívnom konaní.

Na uskutočnenie skráteneho legislatívneho konania musí byť splnená základná podmienka, a to existencia mimoriadnych okolností, keď môže dôjsť k ohrozeniu základných ľudských práv a slobôd alebo bezpečnosti alebo ak hrozia štátu značné hospodárske škody. Mimoriadnou okolnosťou je len taká okolnosť, ktorá nie je výsledkom obvyklého chodu udalostí, a teda nastala náhle, a nebolo sa možné na ňu vopred pripraviť. V príčinnej súvislosti s mimoriadnou okolnosťou musí byť ohrozenie základných ľudských práv a slobôd alebo bezpečnosti alebo hrozba značných hospodárskych škôd štátu. Splnenie podmienky mimoriadnej okolnosti musí navrhovateľ zákona riadne

odôvodniť. Ohrozenie základných ľudských práv a slobôd alebo bezpečnosti alebo hrozba značných hospodárskych škôd pre štát je dostatočne odôvodnené vtedy, ak ohrozenie je reálne (atribút reálnosti ohrozenia), priame (atribút bezprostrednosti ohrozenia) a je konkretizovaný spôsob ohrozenia (atribút konkrétnosti ohrozenia).

Podľa môjho názoru zarastanie krajiny nemožno považovať za mimoriadnu okolnosť, ktorá nie je výsledkom obvyklého chodu udalostí a ktorá by nastala náhle. Zároveň nevidím priamu súvislosť medzi uvoľnením regulácie výrubu stromov a ochranou ľudí pred nebezpečnými stretmi s medveďom, zvlášť keď časť právnej úpravy sa týka výrubu drevín v zastavanom území obce, ako bude uvedené nižšie. Schválený zákon predstavuje podstatný zásah do ochrany prírody a krajiny, a teda aj zásah do Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) chráneného práva na priaznivé životné prostredie (čl. 44 ods. 1 ústavy). Podľa môjho názoru preto neboli naplnené podmienky pre skrátené legislatívne konanie v oblasti ochrany životného prostredia, ktorá si z povahy veci vyžaduje starostlivú a odborne podloženú prípravu. Keďže predmetom právnej úpravy je významné zníženie ochrany pre dreviny, prijatím riadne neprerokovaného zákona hrozia ťažko zvrátiteľné a dlhodobé následky s negatívnym vplyvom na obyvateľov Slovenska a ich právo na priaznivé životné prostredie.

III

Aktuálne znenie zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“) v § 47 ods. 4 písm. a) ustanovuje, že súhlas na výrub dreviny sa nevyžaduje na stromy s obvodom kmeňa do 40 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou, a súvislé krovité porasty v zastavanom území obce s výmerou do 10 m² a za hranicami zastavaného územia obce s výmerou do 20 m².

Návrh zákona mal vyššie uvedené ustanovenie zákona o ochrane prírody a krajiny novelizovať tak, že súhlas na výrub dreviny by sa nevyžadoval na stromy s obvodom kmeňa až do 80 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou, a súvislé krovité porasty s výmerou do 100 m².

V rámci druhého čítania v národnej rade došlo ku schváleniu viacerých pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov zo spoločnej správy výborov. Na základe jedného z nich sa upravilo znenie predmetného ustanovenia, a preto podľa schváleného zákona sa súhlas na výrub dreviny nemá vyžadovať:

1. na stromy s obvodom kmeňa do 60 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou, a súvislé krovité porasty s výmerou do 20 m², ak ide o drevinu rastúcu v zastavanom území obce na pozemkoch, ktoré sú územným plánom obce určené na zastavanie;
2. na stromy s obvodom kmeňa do 80 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou, a súvislé krovité porasty s výmerou do 100 m², ak ide o drevinu rastúcu

v zastavanom území obce na pozemkoch, ktoré nie sú územným plánom obce určené na zastavanie;

3. na stromy s obvodom kmeňa do 90 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou, a súvislé krovité porasty s výmerou do 200 m², ak ide o drevinu rastúcu za hranicami zastavaného územia obce.

Schváleným zákonom sa zároveň má vypustiť výnimka, podľa ktorej sa ustanovenie § 47 ods. 4 písm. a) zákona o ochrane prírody a krajiny nepoužije, ak drešina rastie na území s druhým alebo tretím stupňom ochrany. Na základe schváleného zákona by preto malo byť možné vyrábať drevinu s daným obvodom kmeňa bez súhlasu aj na územiach s druhým stupňom ochrany, ktorými sú napríklad chránené krajinné oblasti, a s tretím stupňom ochrany, ktorými sú napríklad národné parky. Jediným obmedzením má byť povinnosť túto skutočnosť písomne oznámiť orgánu ochrany prírody pred plánovaným uskutočnením výrubu (čl. I bod 11 schváleného zákona). Orgán ochrany prírody v lehote 15 pracovných dní od doručenia oznámenia môže stanoviskom činnosť obmedziť, zakázať alebo určiť podmienky jej vykonania, ak to vyžaduje záujem ochrany prírody a krajiny. Ak orgán ochrany prírody v ustanovenej lehote stanovisko nevydá, považuje sa za súhlasné. Na tento postup sa nemá vzťahovať Správny poriadok (čl. I bod 14 schváleného zákona).

Všeobecne možno o schválenom zákone uviesť, že sa ním má podstatne uvoľniť výrub drevín v intraviláne a ešte viac v extraviláne, pričom toto uvoľnenie sa vzťahuje aj na územia s druhým a tretím stupňom ochrany. Schválený zákon síce zavádza inštitút stanoviska orgánu ochrany prírody vo vzťahu k výrubu na území s druhým a tretím stupňom ochrany, avšak nemá sa naňho aplikovať Správny poriadok. Nepôjde tak o správne konanie, v ktorom by boli zaručené procesné práva účastníkov konania vrátane opravného prostriedku. Tým sa priamo oslabuje aj Ústavou zaručené právo na priaznivé životné prostredie. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že súčasná právna úprava v zákone o ochrane prírody a krajiny dokonca ani neumožňuje udeliť súhlas s výrubom drevín na území s druhým a tretím stupňom ochrany z dôvodu podľa § 47 ods. 4 písm. a) zákona o ochrane prírody a krajiny.

V neposlednom rade uvádzam, že nesúhlas so znením schváleného zákona vyjadrili aj samosprávy zastúpené v Únii miest Slovenska z dôvodu, že bude umožnené odstraňovať stromy v mestách a prímestských oblastiach bez akejkoľvek náhrady.

Vzhľadom na výhrady voči schválenému zákonu, najmä nenaplnenie podmienok pre skrátené legislatívne konanie a možný nesúlad s právom na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 ústavy, som sa rozhodla schválený zákon vrátiť ako celok.

IV

V nadväznosti na vyššie uvedené pripomienky a namietaný nesúlاد s ústavou navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní zákon neprijala ako celok.

Bratislava 11. júna 2024